

Quiz

Ruja

întreaga
familie 8+

durata
30 min

12 biserici
fortificate

© Fundația Biserici Fortificate, Sibiu, 2025

Planuri biserică: Hermann Fabini, Sibiu
Ilustrații și text: Fundația Biserici Fortificate
Ilustrații Dana&Birk: Joy Katzmarzik, Mainz, Germania
Layout: Fundația Biserici Fortificate
Unde ne găsiți: www.kirchenburgen.org

Bună și bine ați venit în Ruja!

Salut!
Suntem Dana și Birk
și vă invităm să
completați acest
quiz împreună cu noi.
Veți avea nevoie de
un instrument de
scris și de multă
atenție ;)

Dacă aveți nevoie de ajutor, luați părinții drept tovarăși de explorare, cu siguranță vă veți descurca foarte bine și în echipă.

HAIDEȚI SĂ ÎNCEPEM! EXPLORARE PLĂCUTĂ!

Ce este aceea o biserică fortificată?

În mijlocul fiecărui sat săsesc, sau pe un deal la margine de sat, se află o biserică fortificată sau biserică-cetate.

Acesta este locul unde oamenii se întâlnesc la cele mai importante evenimente din viața lor: botez, cununie, sărbători religioase dar și unde aceștia se refugiau, acum sute de ani, în caz de pericol.

Biserica se află în centrul fortificației, iar fortificația în centrul comunității.

Ați auzit vreodată de sași?

Haideți să facem o călătorie în timp.

Cu aproape 900 de ani în urmă, Transilvania era parte din regatul Ungariei. Fiind graniță de regat, tărâmul trebuia apărat și atunci regii hotărâsc aducerea pe aceste meleaguri a unui “neam” străin, tocmai din zona Germaniei, Belgiei și Luxemburgului de astăzi.

Odată ajunși aici, ei și-au format și consolidat o nouă identitate, aceea de sași. Au construit orașe și sate cu multă pricepere și meșteșug, fiind foarte harnici și gospodari. Viața în aceste localități era liniștită, dar uneori, liniștea era tulburată de atacuri. Tătarii și turcii au încercat de multe ori să cucerească satele și orașele, furând, distrugând și arzând tot ce le stătea în cale.

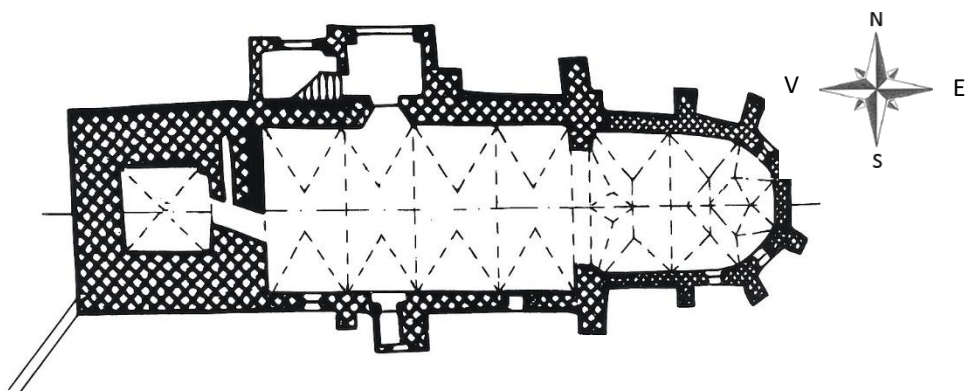
După mai multe atacuri, s-au gândit să își întărească bisericile, ridicând *ziduri* înalte în jurul lor și *turnuri* mărețe cu *guri de tragere* și *drumuri de strajă*.

În interiorul acestor ziduri, oamenii se adăposteau în timpul *asediilor*, împreună cu

animalele, mâncarea și bunurile de valoare. Când atacatorii încercau să pătrundă, sătenii se apărau, aruncând apă fiartă, smoală, pietre și chiar stupi plini cu albine!

Astăzi, multe dintre aceste biserici fortificate încă există și pot fi vizitate, păstrând istoria și poveștile acelor vremuri.

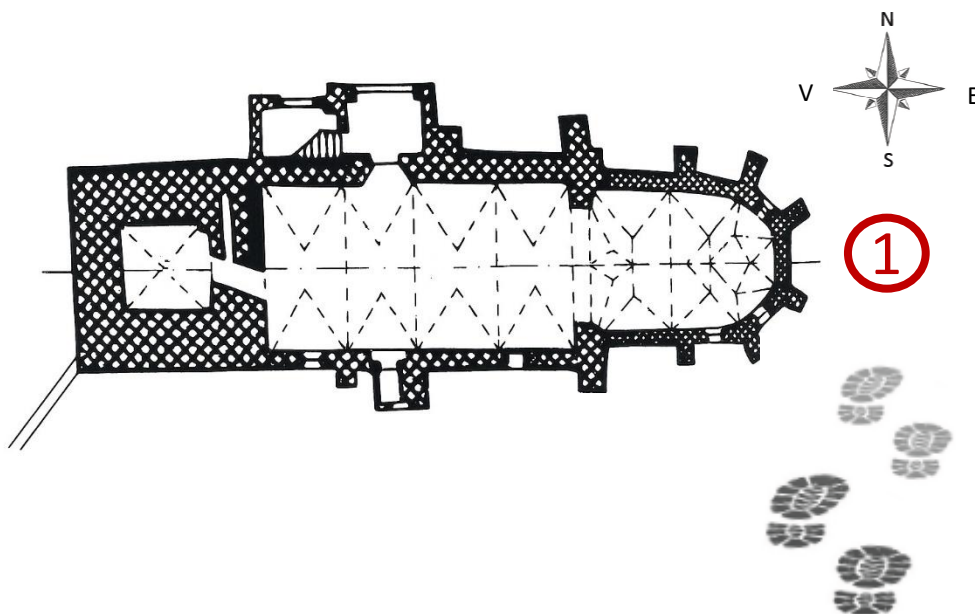
Ce avem de descoperit în Ruja?

Această hartă vă va ajuta să vă orientați în funcție de punctele cardinale:

În secolul al XIII-lea, pe locul actualei biserici a existat o bazilică romanică din care astăzi nu se mai păstrează nimic. În secolul al XV-lea acesteia i-a luat locul biserica fortificată actuală, **în stil gotic**, cu multe **elemente defensive**.

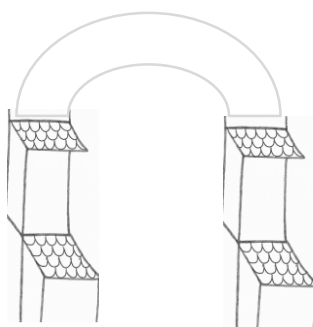
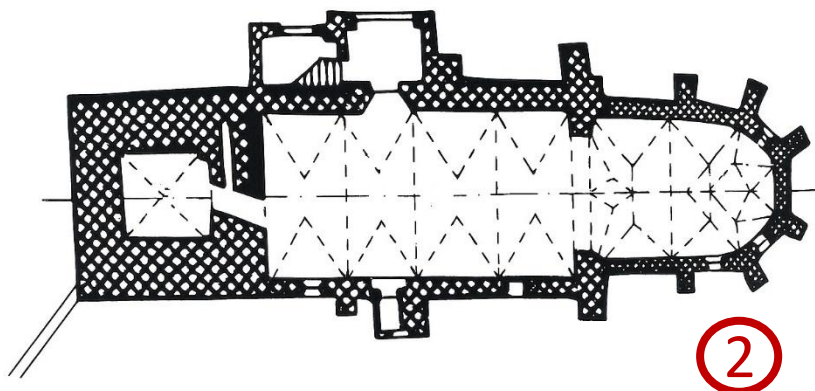
Începem traseul nostru în partea estică a ansamblului, în dreptul corului bisericii, unde mai observăm resturi din zidul de fortificație, inițial dublu.

Din ce material este construit zidul de fortificație?

Zidul de fortificație păstrat parțial în estul fortificației, a fost un zid dublu, care înconjura biserica și curtea acesteia, asigurând o mai bună apărare a bisericii-cetate.

Pășiți acum prin partea stângă a bisericii și opriți-vă în dreptul corului bisericii. Priviți **contraforturile** care susțin zidurile exterioare ale corului și navei bisericii.

Ce rol credeți că aveau contraforturile?

estetic

ornamental

de întărire a zidurilor

Aici putem observa mai multe elemente defensive: **corul bisericii** este înălțat și întărit cu **contraforturi** legate prin **arcade**. Deasupra arcadelor care leagă contraforturile vedem **guri de tragere** (mici deschideri deasupra arcadelor, pentru folosirea armelor de foc).

Priviți în sus, spre acoperișul corului bisericii.

Observați secțiunea de deasupra arcadelor care se numește, drum de strajă, de tip închis, în care sunt vizibile gurile de tragere.

Câte guri de tragere puteți număra pe această latură a corului bisericii?

3

4

5

Coborâți privirea din nou spre arcade și observați că sunt distanțate de zidul bisericii.

Spațiul dintre arcade și zidul bisericii poartă denumirea de **fantă de aruncare**. Pe aici, în timpul atacurilor, sătenii puteau arunca apă clocotită, smoală sau pietre peste invadatori, dar ele mai serveau unui scop.

Bănuți cărui scop mai serveau acestea?

ornamental

pentru stingerea incendiilor de la baza zidurilor

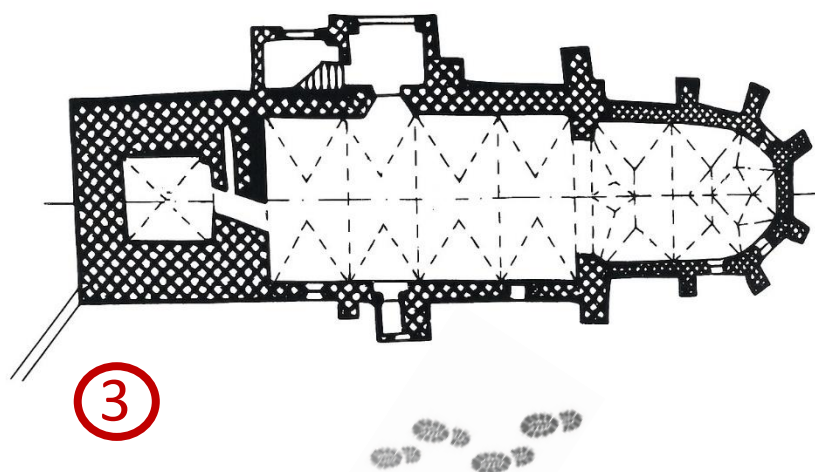
de supraveghere

Îndepărtați-vă puțin de zidurile bisericii, pășind mai aproape de zidul de fortificație.

Câte ferestre rotunjite puteți observa în zidurile navei bisericii?

Continuați traseul spre turnul bisericii sau turnul de vest. Opriți-vă pe latura de SV

Dacă ai fi fost paznic al turnului ce ai fi putut vedea de la ultimul nivel al acestuia?

Turnul de vest este masiv, impunător și este un alt element defensiv important. Cu ziduri groase, din piatră, și drum de strajă din lemn la ultimul nivel, acesta asigură adăpost și pază pentru sătenii din biserică-cetate.

Priviți turnul de pe toate laturile acestuia.

Observați la ultimul nivel drumul de strajă din lemn, asemănător unui balcon.

Ce credeți că înseamnă drum de strajă? (bifați toate variantele corecte)

- Loc pentru paznicul turnului
- Balcon din lemn pentru vizitatori
- Drum pentru străjerul cetății

De ce credeți că turnul era mai înalt decât restul bisericii?

Ce formă are acoperișul turnului?

- piramidă
- con
- coif

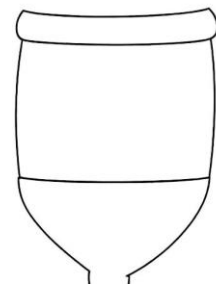
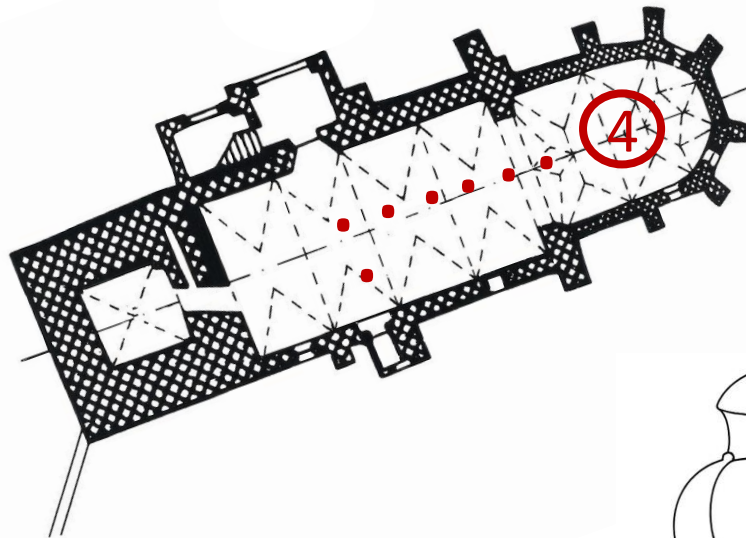
Ce tip de țiglă observați pe acoperișul acestor turnului?

- Țiglă solzi
- Țiglă rombică
- Țiglă coadă de rândunică

Turnurile îndeplineau mai multe funcții într-o biserică – cetate: de apărare, de locuire, de depozitare, chiar și spațiu pentru orele de școală pe timp de asediu.

Intrați acum în biserică și înaintați până în zona altarului. Opriți-vă cu fața spre altar și priviți spre stânga unde se află amvonul.

Din **amvon**, preotul (bărbat sau femeie) citește Evanghelia. Da, ați citit bine: în biserica evanghelică, preoții pot fi și femei.

Cum urca preotul în amvon pentru a ține predica?

Sărea în el

Pe scări

Nu urca în amvon

Întoarceți privirea spre altarul bogat ornamentat, în stilul barocului târziu.

Ce ține în mână Iisus, reprezentat printr-o statuie, ca figură centrală a altarului?

o cruce

un pocal

o floare

În fața altarului se află un obiect cu o formă alungită, suplă, bogat ornamentat și el.

Acesta poartă o inscripție. O puteți identifica și nota în casuța de mai sus?

Cristelnița este un vas special, realizat din lemn sau piatră și este folosită de preot într-un moment special: botezul

Întoarceți-vă acum cu spatele la altar. În stânga și dreapta acestuia observați două bănci cu spătar înalt.

Câte persoane încap în cele două bănci?

Aceste bănci se numesc **strane** și aici stăteau cele mai importante persoane din comunitate. Sunt piese de mobilier foarte valoroase și frumos ornamentate.

Priviți acum spre nava bisericii.

În partea de sus, în stânga și dreapta observați niște galerii sau balcoane din lemn. Acestea au fost adăugate ceva mai târziu în procesul de lărgire a spațiului de la interior. Ce rol credeți că aveau?

ascunzătoare
pentru copii

pentru șezut

pentru depozitat
unelte

Galeriile din lemn aflate la etajul turnului de vest, erau folosite, la începuturi de greavi (mica nobilime) sau alte persoane mai înstărite din comunitate. Ulterior s-au adăugat și galeriile laterale, pentru a oferi mai mult spațiu sătenilor în timpul slujbelor. Aici stăteau tinerii în timpul slujbei.

Priviți acum spre rândurile de bănci pe care stau sătenii în timpul slujbei. O parte sunt cu spătare, majoritatea fără spătare.

În bisericile fortificate, locurile în care stăteau oamenii nu erau alese la întâmplare — ba chiar reflectau foarte clar ordinea socială din comunitate. Bărbații stăteau separat de femei, iar tinerii ocupau locurile de la etaj.

Câte rânduri de bănci fără spătare (stanga + dreapta) puteți număra?

Pășiți printre rândurile de bănci până în mijlocul bisericii. Priviți orga.

Câte tuburi mici puteți număra?

Poziționați-vă între rândurile băncilor. Priviți în sus, stânga, apoi dreapta.

Observați mai multe steaguri. Câte sunt?

Steagurile erau oferite în dar bisericii de către familii mai înstărite, meșteșugari sau frații pentru comemorarea celor care nu se mai aflau printre ei.

Vă întoarceți cu fața spre altar. În stânga amvonului, pe perete, observați o tăbliță cu numere.

Din ce material este confecționată tăblița?

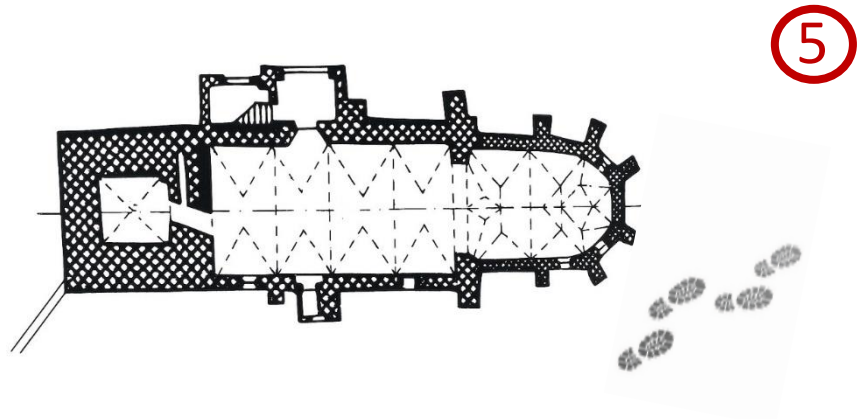
Tăblițele cu numere indică numărul cântecului din **cartea de cântări** (germ. *Gesangbuch*), pe care sătenii le cântau în timpul slujbei. În felul acesta știau mereu ce cântec urmează.

În dreapta tăbliței cu numere, observați o altă tablă cu multe nume. Se numește **tablă comemorativă** și cuprinde nume și numerele de casă ale celor decedați. Ce eveniment credeți că le-a curmat viața?

Priviți spre indiciul dat de anii notați în partea de sus a tablei

leșiți din biserică și pășiți în curtea acesteia. Deplasați-vă spre stânga, în sens invers acelor de ceasornic.

Am ajuns din nou în punctul din care am pornit în micul nostru traseu de explorare. De aici puteți observa în partea dreaptă clădirea fostei școli, alipită căminului cultural.

Preotul era și învățător, iar limba de predare în școli a fost latina, până târziu în secolul al XVIII-lea.

Credeți că mergeau cu drag la școală copiii în vremurile acelea?

Cu siguranță!

Cred ca da

Poate puțin mai mult ca azi

Nu cred

Ați răspuns la toate întrebările quiz-ului nostru.

FELICITĂRI!

Tocmai v-ați îmbogățit cu
o nouă experiență!

*Sperăm că v-a plăcut quiz-ul
nostru și vă invităm să
descoperiți
și alte biserici fortificate din
Transilvania.
Vă așteptăm și în alte
locuri cu drag și cu experiențe
noi!*

Notițe, schițe și impresii

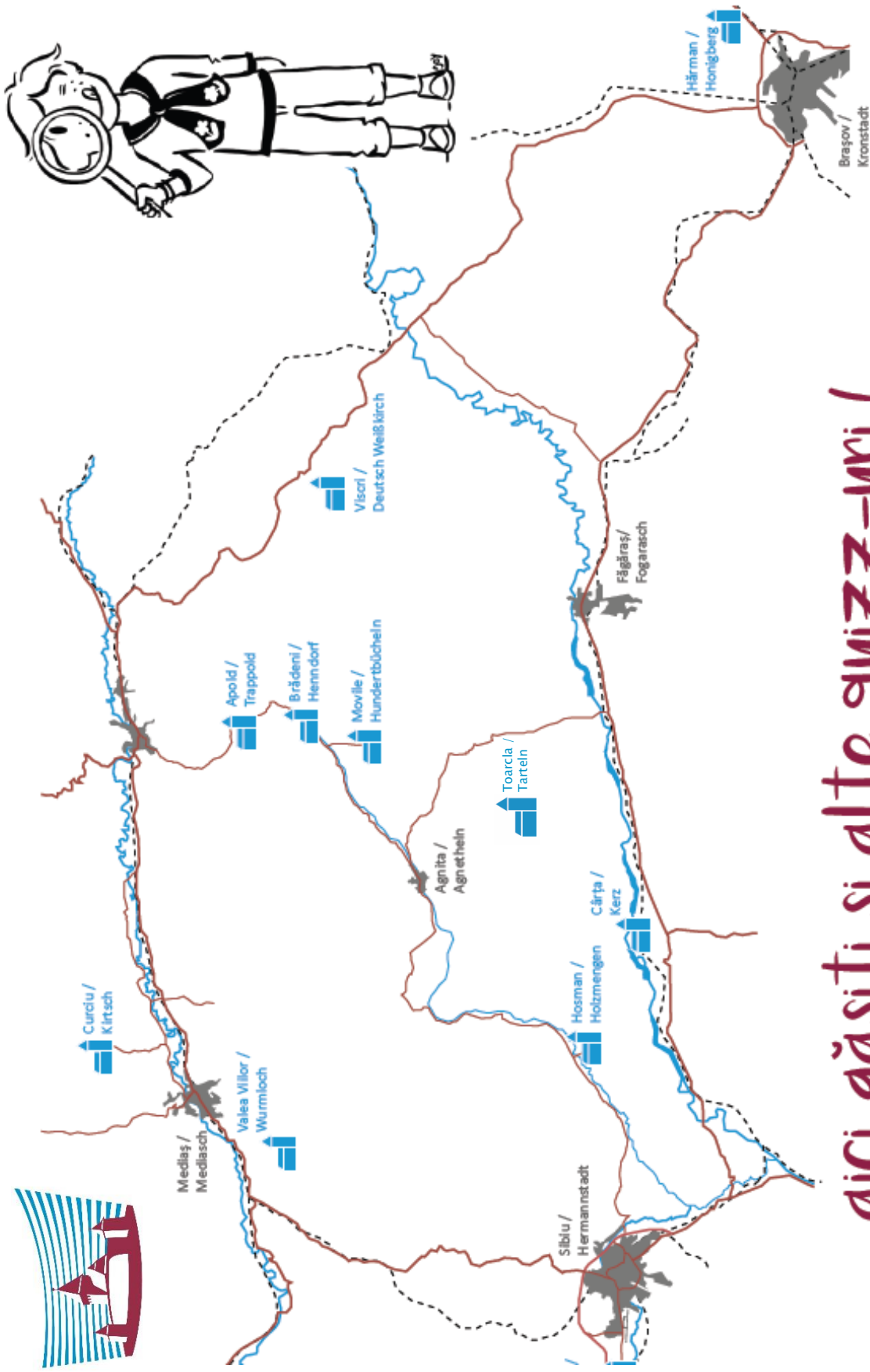
Notițe, schițe și impresii

... aici găsiți și alte QUIZZ-uri!